

Tomáš Urban, *Útěk do Sovětského svazu a věznění v gulagu ve vzpomínkách přeživších Rusínů a Židů z Podkarpatské Rusi*. Posudek na rigorózní práci, 113 stran.

Předložená rigorózní práce se zabývá, jak již název napovídá, problematikou útěku Rusínů a Židů z Podkarpatské Rusi do SSSR po obsazení území Maďarským královstvím v roce 1939. Autor práce si vytkl za cíl „*popsat, analyzovat, interpretovat a zasadit do historických souvislostí subjektivní prožitky pamětníků z Podkarpatské Rusi rusínského a židovského původu, kteří přežili sovětské koncentrační tábory a své vidění světa písemně zafixovali (ať už sami, nebo s pomocí někoho jiného)*“. Po přečtení práce musím konstatovat, že považuji autorův cíl za splněný.

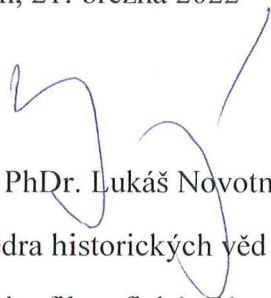
Autor si zvolil téma práce, které v české prostředí nebylo takto ještě zpracováno, neboť se zaměřil na výpovědi jednotlivých přeživších vězňů táborů gulag, a to od okamžiku, kdy se dostali na území tehdejšího Sovětského svazu, přes jejich zatčení, vězení, soudy, které samozřejmě odpovídaly tehdejší „právní nauce“ a vyžadovaly především příznání obžalovaného, aby se poté věnoval transportům do gulagu, tamější práci, stravě a dalším životním podmínkám a aby své vyprávění zakončil logicky propuštěním přeživších vězňů. Autorův styl je čtivý a dle mého názoru se mu podařilo na základě subjektivních vzpomínek zachytit život nejen v tehdejší SSSR, ale především v samotných táborech. Ocenit musím i autorovo zaujetí pro dané téma, které je z textu na první pohled patrné.

Pokud jde o kritické připomínky, na první pohled je patrné, že autorovo zaujetí tématem je na druhé straně vyváženo absencí komplexnějších znalostí složitého multikulturního regionu Podkarpatské Rusi, s čímž se tato oblast ostatně potýkala i v průběhu existence první Československé republiky. Z druhé strany musím zmínit i absenci zobecňující literatury, týkající se dějin a společenského vývoje Podkarpatské Rusi, neboť práce se primárně opírá o vzpomínky vězňů z gulagu, což je přirozeně v jistém smyslu limitující. Jako poslední připomínku pak uvádím jisté formální nedostatky, kdy si autor plete spojovník a pomlčku, případně v poznámkách pod čarou neuvádí zkrácené citace, nýbrž pokaždé celý bibliografický záznam. Poslední výtku míří spíše k situaci, kdy by se autor třeba rozhodl vydat svou práci knižně.

Na závěr však mohu konstatovat, že Tomáš Urban předložil k obhajobě velmi zdařilou rigorózní práci, která na základě poctivého studia vzpomínek a zvolené odborné literatury analyzuje zvolenou problematiku. Jedná se o dle mého názoru velmi důležitý badatelský počín, který pomáhá představit život nejen v táborech gulag, ale svým způsobem a z hlediska širší perspektivy i v Sovětském svazu. Je bezesporu vidět, že se autor zdařilým způsobem vyrovnal

s vybraným, a ne zrovna snadným tématem, a i přes připomínky zmíněné výše tak mohu jeho rigorózní práci doporučit k obhajobě.

Plzeň, 21. března 2022

doc. PhDr. Lukáš Novotný, Ph.D.

Katedra historických věd

Fakulta filozofická, Západočeská univerzita v Plzni